

Bruksela, dnia 4.6.2025 r.
COM(2025) 616 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

**w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-
strukturalnego Litwy**

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Litwy

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121,

uwzględniając rozporządzenie (UE) 2024/1263, w szczególności jego art. 17,

uwzględniając zalecenie Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

KWESTIE OGÓLNE

- (1) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie zreformowane unijne ramy zarządzania gospodarczego. Podstawowymi elementami zreformowanych unijnych ram zarządzania gospodarczego są: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego¹, wraz ze zmienionym rozporządzeniem (WE) nr 1467/97 w sprawie procedury nadmiernego deficytu², oraz zmieniona dyrektywa Rady 2011/85/UE w sprawie ram budżetowych państw członkowskich³. Celem ram jest zapewnienie stabilności długu publicznego oraz wspieranie przez reformy i inwestycje zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Ramy przyczyniają się do zapewnienia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym i koncentrują się na perspektywie średniookresowej oraz jednocześnie na rygorystycznym i spójnym egzekwowaniu reguł.
- (2) W centrum nowych ram zarządzania gospodarczego znajdują się krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne przedkładane przez państwa członkowskie Radzie i Komisji. Plany mają przyczynić się do osiągnięcia dwóch celów, a są nimi: (i) zapewnienie, aby na koniec okresu dostosowawczego dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową lub utrzymywał się na ostrożnym poziomie, oraz aby deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych został w średnim okresie obniżony do

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1264 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>).

³ Dyrektywa Rady (UE) 2024/1265 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniająca dyrektywę 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>).

poziomu poniżej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB i utrzymywał się poniżej tej wartości, oraz (ii) zapewnienie realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania zidentyfikowane w kontekście europejskiego semestru i służących realizacji wspólnych priorytetów UE. W tym celu w każdym planie należy przedstawić średnioterminowe zobowiązanie do realizacji ścieżki wydatków netto⁴, co wiąże się ze skutecznym ustanowieniem ograniczenia budżetowego w okresie objętym planem, tzn. czterech lub pięciu lat (w zależności od zwykłej długości kadencji parlamentarnej w państwie członkowskim). Co więcej, w planie należy wyjaśnić, w jaki sposób państwo członkowskie zapewni realizację reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru, w szczególności w zaleceniach dla poszczególnych krajów (w tym związanych z procedurą dotyczącą zakłóceń równowagi makroekonomicznej (PdZRM), w stosownych przypadkach) oraz w jaki sposób państwo członkowskie doprowadzi do realizacji wspólnych priorytetów Unii. Okres dostosowania fiskalnego obejmuje cztery lata i może zostać przedłużony o maksymalnie trzy lata, jeżeli państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263.

- (3) Po przedłożeniu planu Komisja ocenia, czy spełnia on wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263.
- (4) Na zalecenie Komisji Rada ma następnie przyjąć zalecenie wyznaczające ścieżkę wydatków netto danego państwa członkowskiego oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdzić zobowiązania dotyczące pakietu reform i inwestycji, które stanowią podstawę przedłużenia okresu dostosowania fiskalnego.

KWESTIE DOTYCZĄCE KRAJOWEGO ŚREDNIOOKRESOWEGO PLANU BUDŻETOWO-STRUKTURALNEGO LITWY

- (5) Dnia 30 kwietnia 2025 r. Litwa przedłożyła Radzie i Komisji swój krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Przedłożenie planu nastąpiło po przedłużeniu terminu określonego w art. 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263, zgodnie z ustaleniami z Komisją z uwzględnieniem przedstawionego przez Litwę uzasadnienia. Przedłużenie terminu uzgodniono, ponieważ w dniach 13 i 27 października 2024 r. odbyły się krajowe wybory parlamentarne, po których przez kilka miesięcy prowadzono negocjacje koalicyjne oraz konsultacje w sprawie programu nowego rządu i planu jego realizacji⁵.

⁴ Wydatki netto w rozumieniu definicji zawartej w art. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263, tzn. wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

⁵ Rządowy plan realizacji programu jest planem działania, w którym określono jasne działania oraz terminy realizacji celów programu rządowego.

Proces poprzedzający przedłożenie planu

- (6) Przed przedłożeniem planu Litwa zwróciła się o informacje techniczne⁶, które Komisja przedstawiła w dniu 31 stycznia 2025 r. i opublikowała w dniu 30 kwietnia 2025 r.⁷ Informacje techniczne wskazują strukturalny wynik pierwotny w 2028 r., który jest niezbędny, aby w średnim okresie deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzymywał się poniżej 3 % PKB, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostawał poniżej 60 % PKB, nawet przy braku dalszych działań budżetowych po czteroletnim okresie dostosowawczym. Średni okres definiuje się jako okres dziesięciu lat po zakończeniu okresu dostosowawczego. Informacje techniczne przygotowano i przekazano państwu członkowskiemu zgodnie z dwoma scenariuszami: scenariuszem przewidującym spójność z mechanizmem zapewnienia odporności deficytu⁸, zgodnie z art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2024/126, oraz scenariuszem nieprzewidującym takiego mechanizmu.

W informacjach technicznych dotyczących Litwy wskazano, że w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi regułami fiskalnymi w czteroletnim okresie dostosowawczym oraz w oparciu o założenia Komisji strukturalny wynik pierwotny powinien wynosić co najmniej 0,3 % PKB na koniec okresu dostosowawczego (2028 r.) w scenariuszu nieprzewidującym mechanizmu zapewnienia odporności deficytu, zgodnie z poniższą tabelą. W celach informacyjnych: po uwzględnieniu mechanizmu zapewnienia odporności deficytu strukturalny wynik pierwotny powinien wynieść na koniec okresu dostosowawczego (2028 r.) co najmniej 0,3 % PKB. Mechanizm zapewnienia odporności deficytu nie jest jednak wymogiem w odniesieniu do Litwy, która kwalifikuje się do otrzymania informacji technicznych.

Tabela 1: Informacje techniczne udostępnione Litwie przez Komisję

Ostatni rok okresu dostosowawczego	2028 r.

⁶ Upřednie zalecenia przekazywane państwom członkowskim oraz Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu obejmują informacje techniczne i) nieprzewidujące przedłużenia okresu dostosowawczego i przewidujące takie przedłużenie (tj. obejmujące okres odpowiednio 4 i 7 lat) oraz ii) przewidujące mechanizm zapewnienia odporności deficytu oraz nieprzewidujące takiego mechanizmu. W zaleceniach tych zawarte są również główne początkowe warunki i podstawowe założenia zastosowane w ramach średniookresowych prognoz Komisji dotyczących długu publicznego. Informacje techniczne obliczono na podstawie metodyki opisanej w wydanym przez Komisję Europejską monitorze stabilności długu z 2023 r. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en?prefLang=pl). Opierały się one na prognozie Komisji Europejskiej z jesieni 2024 r. oraz wydłużeniu tej prognozy w średnim okresie do 2033 r., a długoterminowy wzrost PKB i koszty starzenia się społeczeństwa są zgodne ze wspólnym sprawozdaniem Komisji i Rady na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en?prefLang=pl).

⁷ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en?prefLang=pl#Lithuania.

⁸ Mechanizm zapewnienia odporności deficytu ustanowiony w art. 8 rozporządzenia (UE) 2024/1263 zakłada, że roczna poprawa strukturalnego wyniku pierwotnego wynosi 0,4 punktu procentowego PKB (lub 0,25 punktu procentowego PKB w przypadku przedłużenia okresu dostosowawczego) do czasu osiągnięcia poziomu deficytu strukturalnego poniżej 1,5 % PKB.

Minimalna wartość strukturalnego wyniku pierwotnego (% PKB), scenariusz nieprzewidujący mechanizmu zapewnienia odporności deficytu	0,3
<i>Wyłącznie w celach informacyjnych:</i> Minimalna wartość strukturalnego wyniku pierwotnego (% PKB), scenariusz przewidujący mechanizm zapewnienia odporności deficytu	0,3

Źródło: obliczenia Komisji.

- (7) Zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Litwa i Komisja prowadziły dialog techniczny w kwietniu 2025 r. Koncentrował się on na przewidzianej przez Litwę ścieżce wydatków netto, jej podstawowych założeniach (obejmujących w szczególności deflator PKB, stopy wzrostu potencjalnego PKB, wartość rezydualną zmiany długu, udział długu długoterminowego, którego termin zapadalności przypada każdego roku, oraz długoterminowe stopy procentowe), na wpływie danych dotyczących wyniku za 2024 r. – w tym statystyk dotyczących deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych, opublikowanych przez Eurostat w dniu 22 kwietnia 2025 r. – w porównaniu z informacjami stanowiącymi podstawę informacji technicznych, a także na planowanej realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania określone w ramach europejskiego semestru oraz związanych ze wspólnymi priorytetami Unii w zakresie sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji, odporności społecznej i gospodarczej, bezpieczeństwa energetycznego i budowania zdolności obronnych.
- (8) Według informacji podanych przez Litwę w planie państwo to zaangażowało się w proces konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim, partnerami społecznymi, władzami regionalnymi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami od listopada 2024 r. do lutego 2025 r., zgodnie z art. 11 ust. 3 i art. 36 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) 2024/1263.
- (9) Urząd Kontroli Państwowej pełniący funkcję instytucji fiskalnej (zwany dalej „UKP IF”) wydał opinię na temat prognozy makroekonomicznej stanowiącej podstawę wieloletniej ścieżki wydatków netto. UKP IF zatwierdził prognozę makroekonomiczną i stwierdził, że opiera się ona na wiarygodnych założeniach makroekonomicznych oraz jest zgodna z prognozami przygotowanymi przez UKP IF.
- (10) Plan został przedstawiony komisji do spraw europejskich parlamentu krajowego, a następnie zatwierdzony przez rząd Litwy w dniu 30 kwietnia 2025 r.

Inne powiązane procesy

- (11) Dnia 25 października 2024 r. Litwa złożyła projekt planu budżetowego na rok 2025. Komisja przyjęła opinię w sprawie tego projektu planu budżetowego w dniu 26 listopada 2024 r.⁹
- (12) W dniu 2 maja 2025 r. Litwa złożyła wniosek o uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia, aby uwzględnić wyższe wydatki na obronność, zgodnie z art. 26 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2024/1263 oraz w związku z komunikatem Komisji

⁹ Opinia Komisji w sprawie projektu planu budżetowego Litwy, 26.11.2024, C(2024)9058 final.

(C(2025)2000 final) z dnia 19 marca 2025 r. W dniu [8 lipca 2025 r.] Rada, na zalecenie Komisji, przyjęła zalecenie uruchamiające krajową klauzulę wyjścia dla Litwy¹⁰.

- (13) W dniu 21 października 2024 r. Rada skierowała do Litwy szereg zaleceń krajowych w ramach cyklu europejskiego semestru 2024¹¹. W dniu [8 lipca 2025 r.] Rada skierowała do Litwy szereg zaleceń krajowych w ramach cyklu europejskiego semestru 2025¹².

STRESZCZENIE PLANU I JEGO OCENA DOKONANA PRZEZ KOMISJĘ

- (14) Zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja oceniła plan w następujący sposób:

Kontekst: sytuacja makroekonomiczna i budżetowa oraz związane z nią prognozy i perspektywy

- (15) Działalność gospodarcza na Litwie wzrosła w 2024 r. o 2,8 %, co wynikało z silnego wzrostu spożycia prywatnego i dynamicznego eksportu usług, pomimo spadku inwestycji. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z wiosny 2025 r. oczekuje się, że w 2025 r. gospodarka wzrośnie o 2,8 %, za sprawą przyspieszonego wzrostu spożycia i umiarkowanego ożywienia inwestycji. W 2026 r. realny PKB ma ponownie wzrosnąć do 3,1 % wraz ze wzrostem inwestycji. Spodziewane jest, że w horyzoncie prognozy (tj. w latach 2025–2026) wzrost potencjalnego PKB na Litwie przyspieszy nieznacznie z 2,7 % w 2024 r. do 2,8 % w 2025 r., a następnie zmaleje do 2,2 % w 2026 r. w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego oraz spadku liczby osób, które schroniły się na Litwie z powodu wojny w Ukrainie. Stopa bezrobocia w 2024 r. wyniosła 7,1 %, a według prognoz Komisji w 2025 r. wyniesie ona 6,8 %, a w 2026 r. – 6,6 %. Prognozuje się, że inflacja (deflator PKB) wzrośnie z 3,4 % w 2024 r. do 3,6 % w 2025 r., po czym spadnie do 2,4 % w 2026 r.
- (16) Jeżeli chodzi o rozwój sytuacji fiskalnej, w 2024 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych na Litwie wyniósł 1,3 % PKB. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z wiosny 2025 r. oczekuje się, że wzrośnie on do 2,3 % PKB w 2025 r., oraz, przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki, ustabilizuje się na poziomie 2,3 % w 2026 r. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wynosił 38,2 % PKB na koniec 2024 r. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z wiosny 2025 r. oczekuje się, że na koniec 2025 r. wskaźnik zadłużenia wzrośnie do 41,2 % PKB, a na koniec 2026 r. – do 43,9 %. W prognozie budżetowej Komisji nie uwzględnia się zobowiązań politycznych zawartych w planach średniookresowych jako takich, dopóki nie zostaną one poparte konkretnymi środkami z zakresu polityki, które zostaną zapowiedziane w wiarygodny sposób i wystarczająco szczegółowo określone.

¹⁰ Zalecenie Rady zezwalające Litwie na odchylenie od ścieżki wydatków netto określonej w zaleceniu Rady [xxx] (uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia) i jej przekroczenie, Dz.U. C XXX, X.X.2024, s. XX.

¹¹ Zalecenie Rady z dnia 21 października 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Litwy (Dz.U. C 6822, 29.11.2024).

¹² Zalecenie Rady z dnia [8 lipca 2025 r.] w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Litwy.

Ścieżka wydatków netto i główne założenia makroekonomiczne przedstawione w planie

- (17) Krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Litwy obejmuje lata 2025–2029 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres czterech lat.
- (18) Plan zawiera wszystkie informacje wymagane na mocy art. 13 rozporządzenia (UE) 2024/1263.
- (19) W planie zobowiązano się do realizacji ścieżki wydatków netto wskazanej w tabeli 2, odpowiadającej średniemu wzrostowi wydatków netto o 5,0 % w latach 2025–2029 i o 5,2 % w okresie dostosowawczym 2025–2028.
- (20) Informacje techniczne (zakładające ścieżkę liniowego dostosowania) są spójne ze średnim wzrostem wydatków netto o 4,2 % w latach 2025–2029 i o 4,3 % w latach 2025–2028. Zgodnie z tymi informacjami ścieżka wydatków netto, do której zobowiązano się w planie, prowadzi do osiągnięcia strukturalnego wyniku pierwotnego na poziomie 0,3 % PKB na koniec okresu dostosowawczego (2028 r.). Jest to wartość równa minimalnemu poziomowi strukturalnego wyniku pierwotnego wynoszącemu 0,3 % PKB w 2028 r., podanemu przez Komisję w informacjach technicznych w dniu 31 stycznia 2025 r.
- (21) W planie zakłada się, że wzrost potencjalnego PKB spowolni do 1,8 % w 2029 r. (z poziomu 2,8 % w 2024 r.). Ponadto w planie przewiduje się, że stopa wzrostu deflatora PKB wzrośnie do 3,4 % w 2025 r. (z poziomu 2,8 % w 2024 r.), a następnie zmaleje do 2,5 % w latach 2028 i 2029.

Tabela 2: Ścieżka wydatków netto i główne założenia przedstawione w planie Litwy

	2024 r	2025 r	2026 r	2027 r	2028 r	2029 r	Średnia w okresie ważności planu 2025–2029 r.	Średnia w okresie dostosowawczym 2025–2028 r.
Wzrost wydatków netto (roczny, %)	Nie dotyczy	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3	5,0	5,2
Wzrost wydatków netto (skumulowany, od roku bazowego 2024, %)	Nie dotyczy	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5	nd.	nd.
Wzrost	2,8	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,4	2,3

potencjalnego PKB (%)								
Inflacja (wzrost deflatora PKB) (%)	2,8	3,4	2,8	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8

Źródło: średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Litwy i obliczenia Komisji.

Wpływ zawartych w planie zobowiązań dotyczących wydatków netto na dług sektora instytucji rządowych i samorządowych

(22) Jeżeli ścieżka wydatków netto, do której zobowiązano się w planie, i leżące u jej podstaw założenia się urzeczywistnią, dług sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie stopniowo wzrastać, według planu, z 38,5 % PKB w 2024 r. do 43,7 % PKB na koniec okresu dostosowawczego (2028 r.), zgodnie z poniższą tabelą. Planuje się, że po tym dostosowaniu dług sektora instytucji rządowych i samorządowych nieznacznie spadnie do 2031 r., a następnie ponownie wzrośnie w średnim okresie i w 2038 r. osiągnie poziom 48,4 %.

Tabela 3: Zmiany długu oraz wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych przedstawione w planie Litwy

	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.	2038 r.
Dług publiczny (% PKB)	38,5	41,0	42,5	43,5	43,7	43,2	48,4
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,4	-3,0

Źródło: średniookresowy plan budżetowo-strukturalny Litwy.

Tym samym, zgodnie z planem dług sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostawałby w średnim okresie poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 60 % PKB. W związku z tym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z wymogiem dotyczącym długu, określonym w art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

Wpływ zawartych w planie zobowiązań dotyczących wydatków netto na wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych

- (23) Na podstawie ścieżki wydatków netto zawartej w planie i przyjętych w nim założeń przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje z 1,3 % PKB do 1,2 % PKB na koniec okresu dostosowawczego (2028 r.). Tym samym, zgodnie z planem wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych nie przekroczyłby na koniec okresu dostosowawczego (2028 r.) wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB.
- (24) Ponadto, w ciągu dziesięciu lat następujących po okresie dostosowawczym (tj. do 2038 r.) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych nie przekroczyłby 3 % PKB. W związku z tym, w oparciu o zawarte w planie zobowiązania polityczne oraz założenia makroekonomiczne, przedstawiona w planie ścieżka wydatków netto jest spójna z wymogiem dotyczącym deficytu, określonym w art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

Założenia makroekonomiczne planu

- (25) Plan opiera się na zestawie założeń, które różnią się od założeń Komisji przekazanych Litwie w dniu 31 stycznia 2025 r. W planie przyjęto w szczególności dzień 28 lutego 2025 r. jako datę graniczną w odniesieniu do danych oraz innych informacji uwzględnionych w prognozach makroekonomicznych i budżetowych. Nie uwzględniono w nim najnowszych danych dotyczących wyniku za 2024 r., opublikowanego przez Eurostat w kwietniu 2025 r. Różnice między danymi za 2024 r. wykorzystanymi w planie do obliczenia dostosowania a danymi opublikowanymi przez Eurostat są jednak niewielkie i nie mają istotnego wpływu na potrzeby w zakresie dostosowania. Oprócz późnej daty granicznej w odniesieniu do danych i innych informacji w planie przyjęto również odmienne założenia w odniesieniu do kolejnych dziewięciu zmiennych, a mianowicie do potencjalnego PKB, deflatora PKB, implikowanych stóp procentowych i rynkowych stóp procentowych, elastyczności dochodów na 2025 r., wartości rezydualnej zmiany długu i działań jednorazowych, struktury długu oraz profilu zapadalności. Te różnice w założeniach wymagają uważnej oceny, zwłaszcza że przewidziany w planie średni wzrost wydatków netto jest wyższy, niż na to wskazują informacje techniczne. Poniżej wymieniono różnice w założeniach mające największy wpływ na średni wzrost wydatków netto, a także ocenę każdej różnicy rozpatrywanej oddzielnie.
- Plan opiera się na nowszych danych statystycznych oraz szacunkach na 2024 r. dotyczących zmiennych makroekonomicznych. Różnica ta jest należyście uzasadniona, ponieważ uwzględnia bardziej aktualne informacje. W szczególności deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych okazał się niższy, niż zakładano w informacjach technicznych Komisji, co zapewnia lepszą wyjściową sytuację budżetową. W efekcie średni wzrost wydatków netto w okresie ważności planu jest większy, niż wynika z założeń Komisji.
 - W planie wykorzystano wyrównany wzrost produktu potencjalnego, który przyczynia się również do wyższego średniego wzrostu wydatków netto w okresie ważności planu w porównaniu z założeniami Komisji. Możliwość zastosowania alternatywnych założeń dotyczących wzrostu potencjalnego jest przewidziana w art. 36 ust. 1 lit. f) rozporządzenia (UE) 2024/1263, pod warunkiem że skumulowany wzrost w horyzoncie prognozy (tj. do 2038 r.) jest

zasadniczo zgodny z założeniami Komisji, co zostało uwzględnione w planie. W związku z tym uznaje się, że założenie to jest należycie uzasadnione.

- W planie wykorzystano zaktualizowaną wartość konwergencji deflatora PKB opartą na oczekiwaniach rynkowych. W planie przyjęto również nieco niższy deflator PKB na 2025 r. oraz nieco wyższy na 2026 r. w porównaniu z założeniami Komisji. Przekładają się one na wyższy średni wzrost wydatków netto w okresie ważności planu. Różnice te wynikają częściowo z bardziej aktualnych informacji, w szczególności ze zmian inflacji cen konsumpcyjnych w pierwszych miesiącach 2025 r., zwłaszcza w zakresie cen energii i żywności. W planie przyjęto natomiast szybsze tempo konwergencji, niż wynikałoby to z reguły konwergencji liniowej, co częściowo równoważy wpływ pozostałych różnic w założeniach dotyczących deflatora PKB na maksymalny wzrost wydatków netto. Chociaż założenie deflatora PKB na 2026 r. nie uwzględnia zmian deflacyjnych na rynkach towarowych od kwietnia 2025 r., to w połączeniu z jego gwałtownym spadkiem w latach 2027–2028 różnicę tę uznaje się za należycie uzasadnioną.
- Zobowiązanie do wzrostu wydatków netto przedstawione w planie na 2025 r. oznacza, że Litwa zakłada większą elastyczność dochodów niż wynosi jednostkowa elastyczność dochodów w tym roku. W efekcie średni wzrost wydatków netto w okresie ważności planu jest większy, niż wynika z założeń Komisji. Założenie to nie jest spójne ze wspólnymi ramami analizy stabilności długu.
- W planie przyjęto ostrożniejsze założenia dotyczące implikowanych i rynkowych stóp procentowych, a także wartości rezydualnych zmiany długu niż w informacjach technicznych Komisji. Przekłada się to na niższy średni wzrost wydatków netto w horyzoncie planu. Różnica wynika z ostrożnego kształtowania polityki budżetowej i w związku z tym jest należycie uzasadniona.

Pozostałe różnice w założeniach nie mają znaczącego wpływu na średni wzrost wydatków netto w porównaniu z założeniami Komisji. W ujęciu całościowym wpływ bardziej ostrożnego założenia dotyczącego stóp procentowych i wartości rezydualnych zmiany długu na średni wzrost wydatków netto równoważy wpływ odmiennego założenia dotyczącego elastyczności dochodów w 2025 r. Oznacza to z kolei, że różnica między ścieżką wydatków netto w planie a ścieżką wydatków netto zgodną z informacjami technicznymi wynika z założeń, które Komisja uznaje za należycie uzasadnione. Ogółem wszystkie różnice w założeniach prowadzą do tego, że średni wzrost wydatków netto według planu będzie wyższy od średniego wzrostu wydatków netto wynikającego z informacji technicznych. Zgodnie z powyższą oceną plan spełnia wymóg określony w art. 13 lit. b) rozporządzenia (UE) 2024/1263. Komisja uwzględni powyższą ocenę założeń planu w przyszłych ocenach zgodności ze ścieżką wydatków netto.

Strategia fiskalna w planie

- (26) Zgodnie z przyjętą w planie orientacyjną strategią fiskalną zobowiązania dotyczące wydatków netto zostaną wypełnione zarówno przez ograniczanie wydatków, jak i wzrosty dochodów dyskrecjonalnych. Strategia fiskalna przewiduje zmiany w polityce podatkowej służące poprawie progresywności podatku dochodowego od

osób fizycznych, pobudzeniu inwestycji poprzez rewizję podatku dochodowego od osób prawnych, rozszerzeniu bazy podatkowej oraz ograniczeniu uchylania się od opodatkowania dzięki inteligentniejszej administracji i współpracy międzynarodowej. Ponadto w strategii tej położono nacisk na przyszłe oszczędności w sektorze publicznym, wynikające z wprowadzenia budżetowania zerowego, zmniejszenia wydatków o niskim priorytecie oraz corocznych przeglądów wydatków publicznych, mających na celu zwiększenie efektywności i umożliwienie realokacji środków do obszarów o wyższym priorytecie takich jak obrona narodowa. Specyfikacja środków z zakresu polityki, które mają zostać przyjęte, powinna zostać potwierdzona lub skorygowana i określona ilościowo w budżetach rocznych. Część działań określono w budżecie na 2025 r., przyjętym przez parlament krajowy w dniu 19 grudnia 2024 r., natomiast pozostałe mają zostać potwierdzone w przyszłych budżetach. Środki planowane na 2025 r. obejmują – po stronie dochodów, które mają pozytywny wpływ na budżet – wzrost podatków akcyzowych, głównie od paliw zanieczyszczających środowisko, oraz wzrost stawki podatku dochodowego od osób prawnych. Dostosowania zwolnienia z podatku dochodowego od osób fizycznych (kwota dochodu niepodlegającego opodatkowaniu) spowodują zmniejszenie dochodów. Po stronie wydatków planuje się wzrost wydatków na wynagrodzenia w sektorze publicznym, obronność i emerytury. Jednocześnie istnieją zagrożenia dla realizacji orientacyjnej strategii budżetowej przewidzianej w planie, ponieważ nie opracowano jeszcze innych konkretnych środków, poziom dodatkowych dochodów ze środków ograniczających uchylanie się od opodatkowania jest zasadniczo trudny do oszacowania, a ponadto istnieje potrzeba stworzenia dodatkowej przestrzeni fiskalnej na zwiększenie finansowania opieki zdrowotnej, ochrony socjalnej i innych usług publicznych, zgodnie z zaleceniem Rady.

Opisane w planie zamiary dotyczące reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru i służących realizacji wspólnych priorytetów Unii

- (27) W planie opisano zamiary polityczne dotyczące reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wymienione w ramach europejskiego semestru, a w szczególności w zaleceniach dla poszczególnych krajów, oraz służących realizacji wspólnych priorytetów Unii. Plan przewiduje około 60 reform i inwestycji, z których 11 są wspierane finansowo z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, a 25 – z funduszy polityki spójności. Reformy i inwestycje przewidziane w planie opierają się na istniejącym rządowym dokumencie strategicznym („Plan realizacji dziewiętnastego programu rządowego Republiki Litewskiej”).
- (28) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji, łącznie z celami dotyczącymi klimatu określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1119, plan obejmuje reformy i inwestycje mające na celu zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii poprzez zapewnienie ich integracji z sieciami elektroenergetycznymi, zwiększenie efektywności energetycznej systemów ciepłowniczych, systemów zaopatrzenia w ciepłą wodę i systemów chłodniczych oraz rozwój infrastruktury ładowania i tankowania paliw alternatywnych. W planie opisano również środki mające na celu promowanie dekarbonizacji litewskiego przemysłu oraz poprawę zachęt do skuteczniejszego zapobiegania powstawaniu odpadów, gospodarowania surowcami wtórnymi i ich odzyskiwania. Ponadto – w ramach rozszerzenia zasięgu ultraszybkich łączy szerokopasmowych w kraju –

w planie opisano również środki służące zaprojektowaniu infrastruktury mobilnej niezbędnej do funkcjonowania na obszarze co najmniej pięciu litewskich okręgów. Środki te oraz inne środki przewidziane w planie przyczyniają się do realizacji zaleceń krajowych na lata 2023, 2022 i 2020 dotyczących łagodzenia zmiany klimatu oraz zrównoważonego rozwoju, w szczególności dekarbonizacji i zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a także efektywności energetycznej i rozwoju zrównoważonego transportu. Środki te przyczyniają się również do realizacji zaleceń krajowych w obszarze rozwoju sieci szerokopasmowych o bardzo dużej przepustowości.

- (29) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet, jakim jest odporność społeczna i gospodarcza, w tym Europejski filar praw socjalnych, plan obejmuje reformy i inwestycje mające na celu zmianę systemu indeksacji podstawowych kwot świadczeń społecznych, aby lepiej odzwierciedlał on zmiany cen i średnich wynagrodzeń, dostosowanie indeksacji emerytur z ubezpieczenia społecznego, usprawnienie wdrażania środków wsparcia zatrudnienia, wprowadzenie zrównoważonego modelu finansowania kształcenia dorosłych w oparciu o budżet państwa oraz rozwój sieci regionalnych centrów kariery w całym kraju. Plan obejmuje również reformy i inwestycje mające na celu wprowadzenie wymogów jakościowych w odniesieniu do mieszkań socjalnych oraz określenie, wdrożenie, stosowanie i utrzymanie wymogów jakościowych w odniesieniu do usług społecznych. Ponadto plan ma na celu poprawę dostępu do opieki zdrowotnej oraz jej jakości, zmniejszenie niedoborów pracowników służby zdrowia oraz poprawę profilaktyki chorób. Te reformy i inwestycje przyczyniają się do realizacji zaleceń krajowych na lata 2023, 2020 i 2019 dotyczących poprawy planowania i świadczenia usług społecznych, poprawy wdrażania aktywnej polityki rynku pracy, wzmocnienia odporności systemu opieki zdrowotnej, a także zmniejszenia nierówności, ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- (30) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet, jakim jest bezpieczeństwo energetyczne, plan obejmuje ukończenie projektu strategicznego połączenia między Litwą a Polską „Harmony Link” oraz wzmocnienie odporności systemów energetycznych w strategicznych obiektach poprzez instalację systemów przeciwdronowych, zapewnienie sprzętu do gromadzenia zapasów lub wznoszenie ścian zabezpieczających. Te reformy i inwestycje przyczyniają się do realizacji zalecenia krajowego na 2023 r. dotyczącego bezpieczeństwa energetycznego.
- (31) Jeżeli chodzi o wspólny priorytet dotyczący zdolności obronnych, plan obejmuje reformy i inwestycje mające na celu rozwój krajowej dywizji piechoty i wspierających ją jednostek wojskowych, rozwój infrastruktury niezbędnej do przyjęcia niemieckiej brygady na Litwie, wzmocnienie litewskiego przemysłu obronnego oraz promowanie postępu naukowo-technologicznego.
- (32) Plan zawiera informacje na temat spójności, a w stosownych przypadkach także komplementarności z funduszami w ramach polityki spójności oraz RRP Litwy. Plan obejmuje działania przewidziane w RRP, takie jak wdrażanie produkcji paliw odnawialnych i rozwój infrastruktury do ich wykorzystania w sektorze transportu oraz zwiększenie skuteczności środków wspierających zatrudnienie. Plan wspiera również te same cele co RRP.
- (33) Plan ma na celu przyczynienie się do zaspokojenia potrzeb Litwy w zakresie inwestycji publicznych związanych ze wspólnymi priorytetami Unii. Potrzeby inwestycyjne w dużej mierze odnoszą się do inwestycji przedstawionych w sekcji dotyczącej reform i inwestycji. Jeżeli chodzi o obronność, w planie wyjaśniono, że

litewska Rada Obrony Państwa wyraziła zamiar przeznaczenia 28 mld EUR na wydatki obronne w latach 2026–2030, co stanowi równowartość 5–6 % PKB rocznie. Poziom ten przekracza referencyjny cel NATO wynoszący 2 % PKB.

Wnioski z oceny Komisji

(34) Ogółem Komisja jest zdania, że plan Litwy spełnia wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263.

WNIOSEK OGÓLNY

(35) Zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Rada powinna zalecić Litwie przyjęcie ścieżki wydatków netto przedstawionej w planie.

NINIEJSZYM ZALECA Litwie:

1. Zapewnienie, aby wzrost wydatków netto nie przekraczał maksymalnych wartości określonych w załączniku I do niniejszego zalecenia.

ZAŁĄCZNIK I

Maksymalne stopy wzrostu wydatków netto (roczne i skumulowane stopy wzrostu, w ujęciu nominalnym)

Litwa

Rok		2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.
Stopy wzrostu (%)	Roczne	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3
	Skumulowane (*)	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5

(*) Skumulowane stopy wzrostu oblicza się poprzez odniesienie do roku bazowego 2024. Skumulowane stopy wzrostu wykorzystuje się w ramach rocznego monitorowania zgodności *ex post* w rachunku kontrolnym.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*